

Oğuzname

Musa Herisinejad
İşleyen-riza hamraz
Ebced
Tebriz-1383

۲۱۳۹
نام

کیتابین مشخصاتی

کیتابین آدی: اوغوزنامه

قوشان: اوستاد موسى هریسی نژاد

چاپا حاضیرلایان: رضا همراز

رئداکتور: رضا همراز

ناشر: انجمن دوستداران میراث فرهنگی سردرود

چاپ ایلی: ۱۳۸۳ - پاییز

چاپ پئری: سردری

بو منظوم داستاندا اوستاد، اوغوزلارلا علاقه‌دار بىر سيرا معلوماتى توپلايد و نهايت گئردوينوز كىمى ينكونلاشديرمىشدير.

بو مثنوى حاقيندا دانىشماق يئرى و ماجالى بىر نىچە صحيفە يە سىغيشمايان دىر و ائله اوئلا گئوره بىز قاچا-قاچدا بو اثرى صرف چاپا حاضيرلايد و اوستادىن شرفينه گىچىرىلن يوبىلەيە تقدىم ائتدىك. اينانيريق بو دەيرلى اثر ايشيق اوزو گئردو كىدە تىدقىقاتچى لار و رېنىدەن ملاحظە و آراشىدىرى بلاجاقدىر.

سون سۆز اولاقىق يئرى وار بورادا اوستاد هىسىدىن بىر اثرى بىزىم اختيارىمىزدا قويدوقلارينا گئوره هابىلە سىرىنин انجمن دوستداران ميراث فرهنگى سىينىن مدیر و مسئۇلو چالىشان قىلداشيم مقصود سامع دەن بى اثرين چاپى اوچون، هابىلە بى كىتابىن تايىندا بىر چوخ زحمتلىرە قاتلاشان سۋىىملى قىلداشيم على بىگ حامد ايمان و نزاكتلى خانىم حىرىز ابراهىمى دەن حوصلە گئىستردىكلىرىنە گئوره افزىز منتدارلىغىمى بىلدىرەم. هامىسى مىن ياشاسىنلار.*

تىرىز - رضا هەمراز

١٣٨٣ مهر آيى

اون سوز يئرينه

بيز توركىلرده آن اسکى دوورولردهن اوغوز، آدینا و ائلينه درين سايغى و احترام قويولموشدو. بو خاطير - حورمت حلهلىك دوام ائدير و امين ايک دوام ائده جك.

بو سايغى و منتدارلىق سبب اولموشدو ائليميزدن قووزانان شاعير و بازىچى لار بو اونملى مسئله يه داها آرتىق دېقت و ئىرسىنلر و ائله بونا گۈره اوغوز- ون تارixinin ايسىر شعر شكلىنinde، اىسترسىدە نظم شكلىninde يازمىشلار. بو يازى لار ايچىرە اوغوزدان ايکى روایت نقل اولموشدو. تأسىلە ئىمك ائله جىدە يېرسىز اولمازكى، آذربايجانىن جنوب حىصەسىنە گۇنوموزە قدر «اوغوز» لار حاققىندا لايقىنجە يېر تحقىق و يازى آپارىلمايىپ و ايشيق اوزو گۈرە بىلمە مىشدىر. خوشبختلىكىلە اوستاد هىرىسى بو بوشلۇغۇ گۈرۈپ همت قوللارىن چىمرەلېب و ۱۰۰۰ بىت دەن آرتىق اولان بىر منظوم «اوغوزنامە» يارادا بىلدىلر.

اوغوز نامە

بولبول چە چەھىلە باشلايىرام
محۇنۇر چىرغۇ توحىيدىم
جملە بىر مەركىزىنىدى پىرگارى
او گۆزەلەنەن گۆزەللىكىپ كىرت
منزل محىض من و سلوادى
سورد لطف خاچىن لىم بىزلى
عهد حكمت دى زىيج هيائىندى
أۇردا فردوس دىر آذر بايجان
عربستاندا مىكە دىر، عرفات
انتهاسى فلات ايرانىدى
عرب و سورك دور مسماسى
ھەرھەسى اۋز يېرىنىدە بىحر محىط
احدىن، احمد اولدو محمودى
سۇنۇدۇ اود، سىنەنلى پىكىر اصنام
باشلاتان حالدا مېجىرت فروغ

سۇزۇ بىسم الله ايلە باشلايىرام
قىمرى سىرۇ باغان توحىيدىم
ماسىوا صىنۇ نىنەنلى آثارى
مىصفى دىر بۇ خلقە علت
مرتضى كىلمە، علم معنادى
يىش، كراپىندى كەنۇنون گۆزەللى
آسيا قىارا ئېت دى
آسيا دىر بېشت كۈن و مەكان
نۇر احسان عالىمە مشكوا
ابتداسى محبىط تورانىدى
ايکى دىل دىللىرىنىدى شعراسى
بو ايکى دىلدى دىر لغات بىط
آسيا اونىدا تاپىدى مقصودى
مىتىشىر اولىدۇ هە يىشە اسلام
ايلەدى ايکى تارىخى منسۇخ

کى فضولى مقامدا فاضل وار
دونيانى چولغايب اوغوز ائلى ميز
كابابين اصلى خطى دوزداندى
اوغوزا شرح حال سونرا يازىسام
فطرتىنه ذكانت ايدى بارات
متقى انسانىدى صاحب جاه
فللک علمدە باباسى بىدر
اولدو اول جمادىن اون دۇردى
پاك اولان حالدا وئردىلر آناما
سود دۇشوندن يېر آز دادىزدىرى
سوڭا اولدو اقامەننин يىانى
اتىدى عطف توجهى ائلىنى
اولما هر بىر باشا اوغولسانى بۇرك
مغۇ اولايدى يىكە باشىمدا ايكاش
موسى آديم هریس دير وطنىم
ايلىدى هجرتە سايىلمىش دوز
رفع اىندردى نىاز پۈستە
آنالىق حقىن اىليلە يىرم تسلىم
لۇق اىچىننەدەم رۆج اسلام
اىستەمزىدىم حياتى باشە گلە
بىزە احسان اىندردى پى در پى
منتها نوحە اولدو تا خلقىت

تورك، عرب ، فارسىدا فضايىل وار
چوخ قدىم عصردىن قالىپ دىلىمىز
صحت بىو مقال اوغوزداندى
اوغۇزمۇ اول اىستەرم تانىيام
آناما آد آناسى قويىدو حىات
آتامىندا آدىدى روح الله
دەھسى بىر فقىھ عالى قدر
آنامى اولما غيم سئۇيندىرىدى
بىودولار كىدىلىر گۈپك سونرا
منه بىر آز كىره او دوزدوردى
اوخودو ساق قولاغىما آذانى
شرع رسمىن يىتىرىدى، يېرىنە
دندى تورك او غلوسان او غولسۇن تورك
منه وئرمىشدى او لقب يىكە باش
اولما تارىخىمى يازىپ او منىم
تىرخ دۇرده اضافەمىن اوچ يوز
قىلدىراردى ناماز پۈستە
آدرستانساناندىرىم توركودىلەنە تعلمى
باباسى نىن، دەد باباسى مدام
من اىرىدىم بابام دىرىدى ھلە
دېزمارى جعبەسىن آچاردى ھشى
قولاق آس اندىم سەنە صحت

رایج اولدو بىو اىل او نەھىستەن
ھجرى تارىخىنە اولدو استقلال
قمرى اىلە دىرس بىزە احسان
اولما ساندا اقلاً انسان سان
بو گۈزەل تارىخى عوض ائتمە
ساتقىن اولما مسلمان اولادى
مرىم اوغلۇ قوجالمىش عىسايە
يەعنى رەبان دىرس ترسادى
داردەن تاپىدى وجهە موعۇد
مبأ تارىخ اولدو مىلادى
بىرمىسحى كى چوخ آچىخدى گۈزو
دەنمك اولماز نبى مسحىادى
خاص اولوب يو خەر رېطى عىسايە
قاراسىنجە گىنلىنە ساتقىنە
آغاج اوز دۇرە سىينە سىلەنەنر
اجنبى دەن، دوشۇن آشا قاتما
ساواشاركەن دۇنوب سونرا بارىشىپ
تىجە كى شانە ئىلەنەن آپرىلماز
اولكەننەن احترامى چوخ چو خەدۇ
محۇ مەلتەنە دىرس موقۇف
دەلىنە اجنبى دىلى قاتماز
اجنبى نىن دىلى سۆزۈر تىلەدى
شەھرىارىن وصىتى بىلەدى

ایسته‌دی قومون ائلەسین ارشاد
قومو حددەن آشیردی طغیانی
هاما غرق اولدو حتی کتعاندا
پېرسیون چکدی آلدی گوی یاغیشین
گی جودى داغیدا دوتدو قرار
نوح، اوچ اوغلۇ، اول اوچه تۈرەمە
پېرى فوراً گۈورتىدى فصل باهار
گۆل، گولو دېندرىردى چۈل چمنى
نۇخون اولدو او اۆزلكە او تورdagى
ناخجوان شەھىيە او قويىدە اساس
خلق آرا اولدو نوح چىخان مشھور
يافى و حام و سام لە اوردا
پىؤھە وئىردى پىك كىمى اوردان
اولدو چون نوح، سام و اولادى
اوز قويىوب گىتدىلر جنوبى سارى
اوتسوراق اوئل اتىدىلر يەمنى
گىتىدى حامىلەنلى گون باتانا
اولدو نوحون ديارىنسا وارت
گۈزەلەدى اونا بىلىپ لايق
تۈرك وصفين اوچا گۈزەل خالق
شرقدهن سانكى ... گوندو پارلادى
گىتىدى بىر عىدە باشداد آراز كىنارا
جمع، جنس اولدو نوع، حنيف افراد
اوردا اسفندرلى ائلەدى ايجاد

گۈرە دۈرەسىنە كۈلگە سالا
معتكف تا عومور گولو سولدو
اون ايکى شهرە چالىنىدى كوس
اكدى هر شهرە او شهرە گىندەن
قالمادى تازىبىا عبارت اندەن
اولدو مىشكەرە ازىز ديارىندا
اتىدىلر نوح قومو تك طفيان
الىدەن يامانلارىن بوتسون آلدى
كىسىلرەر آغاچا قوربانلىق
يدعىه بىدعت اولمادا ملحق
لفظ نفترت اندىرىدى معنادەن
جنس جىنىلە آلچى توخانىدى
گون بە گون پېرداشىرىدى زەن امور
حق يولى دعوت اولدو مىنلىسى
تا هدایت ائدە او سىلەنلى
دم بە دم اولدو چوخ چىكىش بىرکىش
تا اطاعت اولا پېمبىرەن
رد اول سوردو رسالت او رسول
آزالىرىدى هدایتە رغبەت
لانمىر و لىك پېغمەر
ال چىكىل مىسر بوتە عبادتىدەن
عاقىل انسانلارى اندىرى شىدا

اكدى اول شهرە صنوبر تا
كۈلگەسىنە صنوبرىن، اولدو
بىر زمان گىنچدى چوخ چو خالدى نفوس
آپارىپ بىر بىوداق صنوبرەن
گىت بە گىت اول آغاچلار اولندو وشى
نسل يافىت آراز كىنارىندا
اولدو اصحاب رس اوردا - عيان
كفر بايragى كۈلگەسىن سالدى
رايچ اولدو رسوم نادانلىق
ايل بە ايل آرتىرىدى بىت رونق
ال كۈتۈرمۇردو خلق فەحشادەن
مادىسان ھەركاب مادىانىدى
عنئە آرتىرىدى فستق و فجور
تازىبىن چون آزالدى حوصلەسى
ائىدى مېعۇش رسە حەنظىنى
حەنظىلە چوخ چالىشىدى كۈر سون ايش
ال چىكىردى يەر صىنورىدەن
آغاچ الله لىغا اول سوردو قىبول
چوخ خالىرىدى صنوبرە حورمات
ؤكۈزە الله لىغا اولوب باوار
آه بىو جەلەدەن، جەلاتدەن
هر زمان بىر صىن اول سور پىدا

اوغون نامه ۱۱

اولدو جنت کیمی جهان بئله جه
ایسته دی یا ئىمود اولا یا عاد
هر آغىزدان چىخىردى بىر جور سىس
حاصل اولمىوردى قىلبىرلەدە اشر
تا صۇبىرلەرى قو دېير ياتمه دى ياز
اولدو اصحاب رس اونا بىدىن
اىل آرا منىدىيتنە اولونىدو قىام
اولدولار فکر شىطانا تسلیم
اىخذ اولا تا كى قىلىئە فتوى
پارالى قىلبىر تاپا تىكىن
ملت آسوودە تا چىكەنفسى
اولمايان بىر پارا مسائلەن
نىسيه گىزمىز ولى بىزىم گىسيه
واردى جىتدە پ گۈزىلە حورا
بركىدىر گىث بە گىت سۆزۈنە دىزى
ايچەجە كىزى شراب رضوانى
عىيش ياباراغى قېرىزە گۈئىرۇن
ترک اولا تا عبادت خلاق
اوخىبور گە حدىت گە آىيە
ترک اندىن سۈپىلىيور خرافاتى
يوكخلىيون يوخىسلۇ، يېتىمى، لاتى
اىل وئرە بىو مەھم دە ال الله

قابيل اۋىلدۇردو ھايىلى ائلەجە
تام شقى اىستەدى قازانسىن آد
ها بئله يول گىنديرىدى اصحاب آلتراس
چالىشىرىدى نىقدار پېغمەر
حنظله چوخ دىنى اشىتىدى آز
حنظه ائيلەميشدى چون نفرىن
او تانىنماقىدا قاتىل اصنان
دۇتىدولار انتقام اىچون تصميم
بىر قورولىرى قۇرۇردو ياشۇرما
كىم و كىف فصاصن اولا تعىين
صالحين پحالىنە گەرك دەوهىسى
فورخۇدور بۇ بىزى مرا حل دەن
نقدى الدهن آلبىر و ئىرپىر نىسيه
نىيە لازىمىدى دەھر دە سەلىمى
دېبۈن فيكىرى تولاماخىدى بىزى
آچىمەسەز سۈپىلىيور بۇ مەبانى
دونيانىن عىيش و نوشىنى اۇتۇرون
اولمايان خوش ياشايشا مىتاق
سۈن قويىون بۇ رواج فەحتىا
بىزە تكلىف اندىر عباداتى
اكى نىزىدەن دېيىر چىخىن زىكواتى
نفسى تىز بونۇن گەرك كىبلە

گاه نمرود، گە صەنوبىرىدى
گاه لات و مىنات دېرگە طوق
گاه بايراق، گەھى قىزىل نخود آش
اولالى (ربىك لبالمرصاد)
گە بها، صورتىنە دىن چۈزۈرور
گە مبارك مجوس رخسارى
گامانفس دە شەفايە تائىرىدى
آيدى، گامى سەھىل دىر، شەرى
سانانىن، ساتماز اولسا گەر و ئىن
چىكىلىر حقىن اوستونە پىرە
فرصت ال وئىردى صىد صىيادە
تا اونۇندا مارامى گلىن الله
(كُلُّ مَنْ فِي الْوُجُودِ يَطْلَبُ صِدَّةً أَنَّمَا الْخَلْفَ فِي الشَّكَاتِ)

ايش اورا چاتىدى كى جەنلىدىن
«اسىمعىلى»^۱ عبارتە لايق
ات قىسىيىن بىلر اولسۇر شاپق
ائىدە گەر قىلە آلتىن رخشىن
اوز قىسىيى اۇزۇن اىدەن گەمراه
كاش اولا اۇز قىسىيىتە يالتاق
منحرف اولسا فکر وحدتەن
اولدو صىحى ياشايىشىن آخشام
اونداكى ظلمت اولدو نورە محىط
باucht اولدو وجودە گىلدى چىنگ
رنگ رنگە اسىر اولونىدو، رنگ

اۇرتورك اۇرتىمكىدى آروادا خىالى
مېش بايدىرماغا شىرەر تۈرەدە
سالىنا قىمر قويۇيا يېنمبىر
سىزلادى بىر ئىچە زمان اوردا
قىدرتىن غىبلىنى نىشان ئىردى
هاردا آباد وارىدى اولىدو خراب
رس اصىحابى اولمىدا تىبىيە
اولاچاق شرح و بىسطىنە مربوط
يىنى بىر اۆلکەيە اولىدو مستولى
انلىسىدى مملكت ائلە ايجاد
اۆلکەيە آد قويدولار ارنكشاد
اتىدى جىحون سواحلينى منزلى
بىر آغىر اويماق اولىدو احفادى
دار عقبادە ساكن اولماق اىچون
اولىدو مأمور رتق و فتق امسور
اوتسوراراق داردى تركى اولادى
گىنتىدلەر - ملک چىن و ماجىنە
اولىدو خاقان اوخلقە نىطرطاس
بىتىرىدى قىزىل قارا توپراق
اودا آىرىدى دىبارە، اولىدو روان
آدى قالىدى او خاطير يوننان
اوتسوراق ساحل اولمىدا هوسى

اولدو قبض يىد آنچە خانىن
ظاهر اولدو گوجۇي كىوك خانىن
دىب باقۇيىتىنە اولىدو پاشا
فارسى اولدو سون ئىنجە خان
ماراغا، تبرىز، اردبيل، اوجان
اولدو مفتوحە ئىنجە خان
اولدو افراسىياب تىخاچقان
تاتار اولماقدا اولدو بىردى موغول
دوز يولى اۋىز جماعىتىن ارشاد
(موغول) اولدو يېرىنە ئىل خانى
قاراخان آرزوسيئە چاتدى
هەنچە چىخىدى اصول اديانى
تايپىدى رونق دوبارە بىتخانە
سوندورىدى چراغىن ايمانىن
ائىل آرا باشلانىرىدى قال و قىل
ائىلى بىردى اۋۇزون داما منفور
عىزىت لىدىرىدى اوھامى
ائىلەيىرىدى، باخان اولوردو شريف
يابىدا آذوقە تا بىغا قىشىنا
تا كى سركوب اولا مخالف اولان
منه چون خلق اىچىنە چوخ چوخۇدۇ

قاشقاز و نججوان و گىنجە آران
باشا عومرو چاتىپ ئىنجە خانىن
چاتىدى عومرو كىوك خانىدا باشا
دىب باقۇيىتىنە سونزا مىدان
قازاراداغ اورمىيە، اكباتان، زنجان
قىززون و ماھىنل آذربايجان
بىردى مفتىوحى اولدو توركىستان
بو ايكىنجى ئىنجە خانا اوغۇل
تاتارا تاپشىرىلدى توركىستان
ائىلەدى بىو ممالكى آباد
آخرالامىر اولمادا فانى
موغولوندا چىخان گونسو باتدى
پۇزىدى بىسط و بساط ايمانى
معبدى حقىن اولىدو ويرانە
گون بە گون آرتىرىدى طېيانىن
مساكىن اىلىرىدى چۈن تەمىيل
ھى ئىشار آرتىرىپ دئىرىدى زور
گۈزە دورتۇردى شىكل اصنامى
سوزۇنە باخمايانلارى تضييف
خالقى دعوت اندىرىدى آڭىشىنا
بو طريق اىلە گىوج و ئىرىدى نىشان
قازانماقلار دولىدى بىش يوخودۇ

گوجو چاتدیقجا گوج و تریردی نشان
پشنه سی بەتائیدی تەمەندى
حدىدەن گىچىدى ئۆلە قدرتىدى
(آئى قاغان) زوجە هەمین قارا خان
آتا بطىنەد او مۇحد ايدى
آناسىن اخوددى اولان حالدا
دۇشون آمدى اونون گۈزەل بالاسى
اىللىق بىر سىن آىلەن زمان آناسى
آناسى قوردو بىر قورولتاي، تا
او اوشاق بىر سىن ايلە چوخ مرمۇز
ياشادى تا بشش آلىي بىندىدى ايل
خلق آراسىندا اىستەدىرىدى اۋزۇن
آز زمان گىچىمە دە چوخ آدلاندى
جلب اندىرىدى جماعىتى اۋزۇنە
چۈلدە بىر يېرىجى تاپلىمىشىدى
گۈرمەمىشىدى بىر اۋچۇر حيوان
ياشايىش خلقەسى دارالمىشىدى
چون چىخىپ خلق اكين اكتىمىرىدى
رۇبۇ دوشوشدو اىل لىرين جانينا
اونا گر لىشگر ائلىي بىدى مەجوم
ايستەسىدەن آمان آمان سىزىدى
اىل اوچاق اوەددىسىز اوتورەمۇشدو
اىل اىچىنە آزالمادا توشه

باشدا حد كمال تدىرى
سون قويىا بودەيەرلى غوغایە
يارانىن اوستونە قويىا مرەم
باخدى چوخ دقت ايلىن آن بويونا
زوريا چوخ وار بو آيرى زوربادى
اولاچاق بير تىكە طعام اونا
گىزىلەنە گۈرسەن زماندا خطر
اونو اۇلدۇرمەك آختاربىرىدى چارا
خطرين چون وارىدى احتمالى
آلابىلسىن ھەجمىيەن قاباغىن
اياغىن ائىلەدى اونون مصدوم
كى اولدو اتنوبىن كلمەسى تىكىر
ناقلالار جومدو درىادا قعرە
چاتماياندا دىلى گلىرىدى جانا
آچىمادى حملەنин اوغۇز آراسىن
ساغرى چوخ حس اندرىيارا آغىرىسىنى
دەلى چاتماقدا حيوانىن يالادى
يالاماق آرتىرىدى غم اوغۇزا
گوندەكى باتىغىنى يېرە چاتا گون
دالى قويىردو غيرتىنەن آياق
قان ايچىن حيوانى قانا بلەسىن
چونكۇ سالماز دويون دىشە عامل

الده حربە كمان و شمشىرى
تك و تەنها جومولدو صحرايە
احتياطىلە چوخ گۇنوردو قدم
آختارىشىدى آخىردا چاتدى اونا
گۈردو بىر يېرىجى ھىولادى
ايستەسە گۈردو قىشىرىنە دورا
جوررەدى دۇرۇ بىرە چوخ سىنگر
كۇتلىۋىزىردى ويرىرىدى كارى يارا
يارا ويردىقجا هىنى قاچىرىدى دالى
فيكىرىنە گىلدى بىلەسىن آياغىن
گۈز گۈز اتىمكەدە ائىلەمكەدە هەجوم
بو يارا ائىلەدى ائلە تأثير
آجىغىندان چىخارتىدى بىر نۇرە
ساغالىرىدى يالاخ لاياندا يارا
آياغىن الەشىرىدى تا يالاسىن
هدف نىزە انتدى ساغرىسىنى
ساغرىسىن نىزە ايلە پارچالادى
ھەنى ويرىرىدى دەھلىرىدى يارا
آز قالىرىدى آخىب گىنە باتا گون
اوغۇزون طاقتى اولدو طاق
الله شىرىدى كى دفع شەر ائىلەسىن
سېنېجى سالدى او حيوانا كامىل

ملتىن فيكىريتە تکان وئردى
قلىپىنى چولغا مىشىدى چون ظلمت
او ضلالتىدەن ال گۇئورمۇرىدى
قارا خانى انتىمى قبول كىشىش
اوغوز گلەمەمكەدە مطلب الله
ددەسى بوجەتىدەن اولدو ملول
اورا توپلانىدى، ائل ، وزير ، وكتىل
اوردا تەصىم اتخاذ اولونا
شر او لماقدا رېشەسى كىليلە
وارلى ، يوخسۇل، اكينچى، ج.باندا
شركى وئىللەمۇحد او لماغما تا
حاضر او لدو او نۇن بوغازىن او زە
اوغوزا وئىدىلەر يە بىعىت
قارا خان او لدو مثىل بىر تېرىجى قول
حرص دەن گۈزلىيتنە قان گىلدى
دەلى دىوانىيە دەن ئەن حالدا
تا كى محوايىلىسىن گۈجون اوغوزون
اوغوز او لدو دفاع سينا مجبور
آشكار او لدو حملەدەن محشر
تېغ و خنجر شاخاندا گۈز قاماشى
داد و بىداد اندىرىدى قىرها قىر
آز قالىرىدى كى قان او لا، چاي آخا

وحدتە دعوتىن نشان وئردى
آتاسىن دوز يولا ائيلەدى دعوت
بو ھادىتىدەن ال گۇئورمۇرىدى
اولدو بير چوخ زمان چكىش بركىش
آخر الامر چكىدى ايش جىلە
دعوتىن ائيلەدى بير عەدە قبۇل
وئردى بير ائل قورولتايى تشکىل
هامى ھر اۆزلكەدەن يېغىشىدى اورا
دعوت اولدو اورا اوغوز دا گىلە
حاضر او لدو اۇزو قارا خاندا
قارا خانا اوغوز دىنى كى آتا
قارا خان حاضر او لمادى بو سۆزە
باريدان چوخ اوقدىر جمعىت
اوغوزون دىنى او لمادا مقبول
أونا سانكى بو سۆز گران گىلدى
دوردو گىتىدى غىض لەنن حالدا
باشىنا يىغدى طەمطراقلى قوشۇن
تاپدانىب طبل، چالدىلار شىپور
او ز به او ز دوردو چون اىكى لىشكىر
نه ساواش كى آتا ، بالا ساواشى
آشكار او لدو موج وير، سىندير
متىصل او لوردو اوخ جىسمەد اوخ

أونا كودان دىيل لر اولسا حكيم
بىزە ويرماز تەممۇدا بوموروق
خاطرىنەدە بىر طرح خلق او لدو
گۈزلىرىن ائيلەي يېرىتىدەن يوخ
گىلدى شەشير بىنەدە باش طرفە
يالماقدان يارا يورولموشدو
باشىنا ويردى بير آغىزى ضربت
نيزەسىن سوخدو سونرا سىنەسىنە
ظاهر او لدو حالىندا چوخ تغىير
بئرىي اوستە يېخىلدى اول حيوان
اوغوز اۆز قدرتىن نشان وئردى
شهرە گىلدى او باشى طوفانلى
كى دار اتىمىشىدى خلقە دونيانى
اوغوزون او لدو زۇ ايشىقلاندى
كىسىلىرىدى اۆكۈز، قويۇن قوريان
أتادان خلقە مەرباندى اوغوز
قىرىدى غم زنجىرىن ئۇرى آباد
او لدو خلق اىچەرە صاحب شوكت
يوخودو چون اونا جهاندا نظير
نېسىنە مالك عقلەنە مەملوك
كى ويرا خلقە دم رسالتىدەن
آچدى عنقاى دعوتى شە پر
گور آتى چايسا كۈنەلندەن كىم
بىر آدامدان گۈرۈنەسە هوزولوق
فەتكىشىن درىاسىندا غرق او لدو
دورا گىنەن آتا اونا نېچە اوخ
نېچە اوخ آتى چاندىلار هدفە
حیوانىن گۈزلىرى كور او لموشدو
اوغوزدا دوشىمە دە الله فرصةت
يارالار وارد اشتى كەلسىنە
حولقۇمۇندا دا ويردى بير شەشير
آشكار او لدو سانكى داغدا تېكان
ال آياق چالدى چالدى جان وئردى
اوستۇ، باشى، الى، او زو قانلى
دەندى او لدو روموش او حيوانى
بو خبر اۆزلكەلرە يايلاقىنى
حورمتى ائل ايچىنە او لدو عيان
ھاي دوشوردو كى قەھماندى اوغوز
بىزى محنت دەن ائيلەدى آزاد
حتى الامكان ائله اندىب خدمت
باشىنا آند اېجردى خرد و كېرىز
اوغوزو ائيلەميشىدى سېر سلوڭ
واريدى بەھەسى لياقتىدەن
اولوندو پېغمەر
النهاية

دوزگون اولدو ایشیندە خان یا چوبان
او بىلە ظلمدە ائله گىتىدى
چۈل گولومسۇندو باخجا گوللۇنى
فقر عفرىتىنин اتونىن يىخدى
كۆزكەلمە تا، قۇمۇن گېچىپى، دەوه، مال
اولا يا اولمايا شوخوم بىتىدى
اكىنچىن خروارى اولدو يوز خروار
دوپۇ، بوغدا ، مكە، آرپا بول لاندى
مشك، عنبر ابى گۇپۇ بورودى
اوللى اوللۇ اولكە جىنت المأوى
نىتى اولسا ملته احسان
سۇممەسە خالقىنин سۇنە چراغى
آرخالانسا بونا تجاوزكار
متجاوز غنى اولا يا فقير
دەتكى اولماز بىرىيە بى تقصىر
حد دىڭىز وىردىلار او اشادە
بىد گومان اولدو اولدو حق عيان
آدى قالدى اونون عدالتخواه
اود وىرار ياندىزىار قوشۇن طاياسىن
آرخىدان آرخىمادا آخار دورۇ سو
يانى بللتىمىيە فراز و نىشىب
اولمايا گوجلو مجروم، اجرا

برقرار عدل اولوب قورولدۇ ميزان
چاتدى ظالم گوجون بىلە گىتىدى
باشایيش عالمى گۈزەل لىنى
ھىياغىش ياخىدى كىسى گۈزەل چىخىدى
داغلار اولدو اوتايلى مالامال
ھر يېرە دوشدو بىر توخوم بىتىدى
چىشمەلر جوشدو چاغلادى چايلار
يېر آبادلاشدى ھامىيا بول لاندى
يېرە نعمت آياق دوتوب يېرىدى
عدل اولسا ھر اولكە دە اجرا
يۇخلىيان حالدا ملىتىن خاقان
نىتى اولسا ملته احسان
سۇممەسە خالقىنин سۇنە چراغى
آرخالانسا بونا تجاوزكار
متجاوز غنى اولا يا فقير
دەتكى اولماز بىرىيە بى تقصىر
حد دىڭىز وىردىلار او اشادە
بىد گومان اولدو اولدو حق عيان
آدى قالدى اونون عدالتخواه
اود وىرار ياندىزىار قوشۇن طاياسىن
آرخىدان آرخىمادا آخار دورۇ سو
يانى بللتىمىيە فراز و نىشىب
اولمايا گوجلو مجروم، اجرا

طاقت اولمۇشدو پەلۋانلار طاق
يا كى شىمپىر اىلدىرىمىدى شاخير
اولمايا قوشۇن جىنگىدەن مائىوس
آت سوروردو ساغا قاچىرىدى سولا
شىلەن درك حقى سۈندۈرسۈن
قدرتىن اىل لە بىلەنلىرىسىن
اولمايا بت پېست بىتخانە
بو پېمير اولا، اودا خاقان
اوغۇز آد قۇبۇردو بى وجدان
وارىميش سانكى اوندا حق وئتو
شىلەنلىدىرىن فوردى
اوغۇز اولسۇن پېمير اولىسۇن سلطان
آىرى جور صادر اولدو حكم فضا
نۇشى مەتھىش اولدو ميدانە
اولدو تەختى، تاجى تباھ اولدو
مېمەن، مېتىشە پۇزولۇ تمام
اولدو مقلوب آتا اوغۇز فاتح
سلطنت توخدادى اوغۇز خانە
چىكىدى ملت بىر آز نفس آزاد
يېر اوزى رنگ لالە زار اولدو
گوللۇ دون گىنيدى آينىتە باغلار
اىل آرا دايىر اولدو دين و رسوم

بورومۇشدو فضانى توز توپراق
ھەرباخان حدس اندىرىدى اولدۇز آخىر
بورومۇشدو فضانى نۇرة كوس
قرا خان آله شىرىدى فاتح اولا
اوغۇزو اىستېرىدى اىلۇرسۇن
خىرو سازىن اىستېرىدى دىنلىرىسىن
يالوالارىرىدى اوغۇز قاراخانە
گىتىرە تكچە آللە ايمان
جىئن نەنېرىدى بو سۆزلىرە قاراخان
چال چاپا وار ذوروم ئېتىرىدى او
ظالمى، ئىلمىكار اندەن زوردى
اوغۇز اولسۇن پېمير اولىسۇن سلطان
آىرى جور صادر اولدو حكم فضا
نۇشى مەتھىش اولدو ميدانە
اولدو تەختى، تاجى تباھ اولدو
قوشۇن اېچەرە قارىشىدى نظم و نىظام
آتا ناصالىح و اوغلۇ صالح
قارا خان دورى چاتدى پايانە
سېنگۈن اولدو تخت استبداد
ياز گىلىپ تازەدەن باھار اولدو
پېرىيان شال باشا سالىب داغلار
اىل آرا دايىر اولدو دين و رسوم

گوستره آمیره ماجیز مأمور
امکانی اولمايا کی قویمايا شاه
تولکیبیه قاج دیبه، دیبه تازی توت
اوزگنین سؤنسه ده چیراغی سؤنوب
اولکه آباد اولور، اولور یا خراب
آل وئری باغلاتان اولان محتاج
اولری ایلیه ایلیه بر باد
جتنی جهل له جهنم اندیب
اونو ظالم لر اتسه ده آرغیش
آقشین وار نه قارقشین ثمری
بیر قودورغون ویریش سوهر دووشہر
قتل اؤدی سؤنسه فته اؤدی سؤنمز
هر خلیفه اولا گر ابن العزیز
دنه شاه عباسی کی عادلی
چاتدیریب شاهلیغا اونلاری تبریز
اما عباس میرزه سرداردی
شاه لارین ایجره عادل آختارسان
محتری حکم مطلق قرآن
اعدلی شاه لارین اوغوز آتادی
سیندیریب هاردا تاپدی اصنامی
بیر گوزله دینه اولدو پیغمبر
حق یولون دوتدو باطلی آندی

اوسمادا مأمور اوزگیبیه مزدور
متجاوز اولاندا خلقه سپاه
اولماياندا اونون صلاحی سکوت
دؤنسه ده هر کیمه دۇنرگە دۇنوب
اۋرته گۆز، اتسه مصلحت ایچاب
ضد دین، ضد شردى وئرمەسے باج
اتمیش زورلا دىدیرده آباد
حق بو يولدور دىدیزدیکی بو گندیب
اندە جەك دردمند اولان قارقش
ھر کیمین اوغلو اولوب یاتیب گلری
نېچە ملیون نفر قانا بشەر
دینلىي صلحە متفقین دۇنمز
خطبا سيد دن ائدرە پرھیز
او ازو آن بیرینچى قاتلدى
ضدینه ائلەدی قىلینچىن تىز
چوخ دل آور رىگىنە دين داردى
اوختا قائندى این چىڭىز خان
شاھ لار ایجره اولوب فقط غازان
ملتى شاد ياشاتدى شاد ياشادى
حق اوچاغىنداں آلدی الهامى
قالمادى اولکە سیندە بیر كافر
قصده آرزوی كروانى چاتدى

تا پا تا فقردهن نجات غريق
نۈركى، نورسەنى بىچىن چىلىرى
دای چىيا آت يوكون ، يوك ايلەمدى
قدغن شوھ رووابطىنى
چىخارى اولمايان بلند نسب
اونا نسبت اولوردو افتخارى
اينلەين تابى طاق تكىلە
قاڭا تحت فشاردا ملت
اوغوزون درگەھى مطاف اولدو
اقتصادىن قوبىلدو باشىنا تاج
ياشايىش انتەمگە ماراقلانتى
دنه گىتىدى اۇزكوز ، گامىش سولۇيا
ايالخى آز قالدى داغ داشى بورويي
دندىلر ملته اوغوز دور آتا
گۈزۈنە ظالىمىن دوشە قادرسى
ملتىن فرد فردىنە سۇوگى
شىطان اول بارگاھىن مىددە
قورخودان تا اولا بير پابوس
قورخودان يوخدۇ قورخا تا قورەخان
سانكى بير قىلەدى محروسى
كى دىيەمن فلامن ابن فلان
فتح لر اتتىشىم قوه تازىم وار

صىعنه خلقى ائلەدى تشىيق
تقويت ائلەدى اكىنچى لرى
سېرچەدەن دورنا رقصى اىستەمدى
شىلى تعىين اندەن ضوابطىدى
اولا بىلمىزدى صاحب منصب
واريدى هر ايشە كىمین چىخارى
قويدى سون لايلاق تكىلە
قويمادى آرتا گوندە بير بدعت
كار كاسب وئرگى دەن معاف اولدو
ظاهر اولدو آليش وئرىشىدە رواج
قدەرىنچە هامى آياقلاندى
چۈزىلە قورد اولمادى ، چوبان قورۇبىا
سورى كۈشىدە سۈكەنېب سورىيە
مملكت اولدو جنت المأوى
بىر آتا كى آتالارىن آتاسى
بىر آتا كى آتالارا اولگى
درگەھى قصرى قبلە مقصود
نه مفتش وار اوردا نە جاسوس
قەمە قدارەچى اولوب انسان
ھامېتىن عرض و مال و ناموسى
يۇخدۇ الدە بىر كە عنوان
چاپماغا مملكتى امتيازىم وار

بول و تیریدی نشان جوان پیره
باتیرین کیم نفاق سالاندا سه سین
اتمیه تا اوно بیری فارقیش
خلقه تاکی بلنه مقصد
غایت خلقی بیلندیردی
ماحصل حل اولوندو هر مشکل
همدم اولدو نازی ظبایله
دوز دئیب چوخ صحیح دیر بو خبر
دی، دنه اولما ضد نص و خبر
اقواما گئنده ریدی اولدو قبول
دانمایا تا حقیقتی کافر
ایستمن خلقدهن حساب خالت
گئنده ریب تورک نسلینه داور
هانسی موسی دی بیلیمیره آمما
دولانیب ملک آذرستانی
گئروشویدور او سرفراز ایله
بیری، ماء یاشایشا یاغین
اورانی ونر نشان او شامبازا
اولکملرده گریبدیلر گویا
ائل لریله اولوب ملاقاتی
سوزلرین ایلی بیب بیر عده قبول
یعنی دین یهود اولوب معمول
حالدا محفوظیدی یهودیت

قومو تشییع اندیردی تدبیره
اختلافین کوکون دنیردی کسین
ملته ایستیردی خوش یاشایش
دایر ائتدی جماعته معبد
هر کسی اوز دیلینجه دیندیردی
آشکار اولدو دوز بولا منزل
قلبلار دولدو لار صفا ایله
اوغوزا کیم دئیدی پیغمبر
منحصر نسل (سامه) پیغمبر
نص قرآندی اوز دیلینده رسول
گورسنه نیب هر دیاردا پیغمبر
اولمایا گر بو حجت بالغ
بیرمی یا بیرمی اند پیغمبر
وار ردیفینده آدلارین موسی
آختاراندا کلیم ایلیانی
قاریشان پنده کر آراز ایله
هاردادیر سورسا مجمع البحرين
قاریشیب گر، او پنده کی آراز
اوزمان یوشع ایله، بو موسی
ائل لریله اولوب ملاقاتی
سوزلرین ایلی بیب بیر عده قبول
به مرور زمان اقلیت

چوخ مرتب اولان مقریبدی
پیشیزدی اوکی مقرابیدی
اوغوزا خصم اولالی گمراه ایدی
آخرالامر ایش چکدی جنگه
وور، ووروش عدنی اولالی بول
اوغوزا هر زادی فشار اولدو
اونا قیشلاق اولاردی قیشدا مغان
وار بو آد باره سینده بیر دستان
اوخوسا کیم بو مطلبی بورو لار
سوز باشاردی چغا مختصر اولونور
فیکری آبادیه ولا یتیدی
آرازین ساحلین ریاض الله دی
علم عدلی سرفراز ائل دی
صنف افرادی گوردو بیر گوزده
کتابیندا یازیر خواند میر
تاریخین دریاسیندا طوفانیدی
یکسانیدی اولان زمان اجرا
اثلین حالده شرعدن صحبت
جذب اولاردی حضوزینا ملت
شعرله گه اندیردی خلقی ارشاد
دین کتابیندا نثرا و نظما
واریدی بحث ضد اهربین
وعده گاه جزا قیامتیدی
خلق اندهن ماسوانی یزدانه
مکتب دینده ملتی تأذیب
اولا ایستیردی خلق لر تهذیب

گسترش تاپدی اونداکی اسلام
دین اسلامدهن اندهنده حذر
اوج یوز ایلدهن سونرا اختیار ایله
موسی آدلی پیغمبری تورکون
دئمیره یوزده یوز سؤزوم دوزدو
بودو تاریخ معجمین دیشی
معتقد دیر بیر عده کی بو کشی
آما بوخسول لار ایله بولداشیدی
اوزو افراسیابا قارداشیدی
(بولاؤچ) تورکی، فارسی (پیغمبر)
قولاق آس آیری بیر سؤزوم واردی
آز قاباقلغوتک مقردری
اولدو اصحاب رسه پیغمبر
حضرت خطمامه بوجوردو خیر
ایکی آیه شرحی وار مبوط
ابن کلبی اندیب بوجور تحریر
عن تحریرده دائب اولا آداب
لفظه بیر آیری لفظ اولا وارت
مگر اینکه اولا بد وارد
اصله آما دئیل خلل وارد
یافته شهر اولاندا اسفندار
ضمنا اوردا صنوبر آکمیشیدی
دوروش اوز ایله وئرمیشیدی
او آقاج بیر گوزمل صنوبریدی
یافث ائمیشیدی کؤلگه سین اونوراق
چوخ سئویردی ائردی چوخ تاماشا

آغاج اولدو قجاچوخ، چوخ انو تیکلیه
هر قبیله اولدو بانی بیر شهره
آرازین اولدو ساحلی آباد
اکلیردی صنوبر اویدوکجه
سانجیلردى يشره اولوردو وثن
بو صنوبرلر اولدولار دوزت قات
هره هر جور سویردی آت چاپدی
اون ایکی شهرده زمان به زمان
اون ایکی شهردهن بیرینه مدام
شرکت ائلردى اوردا خرد و کبار
تؤکلوب باشينا قالاردى احسان
قابل اولمۇشدو دولت و ملت
اون، بیر آیرى بتا او سرویردی
ائیله میشیدی او ملتى رسوا
يوخودو بير گوناه دان اکراه
ارتکابیدی ملتە پىشە
حددهن اۇتدو فسىق ده طغيان
اولا اصلاح مردم گمراه
خلقى ارشاد اىنده او فرزانه
زمه چىخدى زحل ده ائندي افول
اولدوزو هر صنوبرین باتدى
قورودى ياندى اولدو خاکستر

يافت ايسته ردی باع باغات اکيله
ونردى نىلى چوخلاماقدا پۇھره
اون ایکى شهر ائنديلار ايجاد
هاردا شهرى وجوده گلدىكجه
بىر جوور اصل اول صنوبردهن
هيل و ود، يفوٹ، لات، منات
شرك بازارى رونقىن تاپدی
كىسىلر اول آقاچلارا قوربان
هر بير ايلده دوتاردىلار بايرام
شهر بايرام اولاندا اسفندىيار
دهوه، مال، قوج كىرىدىلر قوربان
يافت اكمىش صنوبره حورمت
لاپ بؤيوک بت همین صنوبرىدى
بىلە بايرام دا بالخصوص فحشاء
دالغا درياكىمى ووروردى گناه
گۈز قاباغىندا هر قېچىي ايشە
قالىمدادى خلق آرا حىاء، وجودان
اولدو مبعوث (حنظلە) ناگاه
دعوتى باشلادى حكيمانه
دعوتىن ائلەدى بير عده قبول
شرك بايراغى اونداکى ياتدى
شەھىلدە اولان صنوبرده

خلقە آرتىرىدى بۇ عمل حىرىت دۆزۈممە آش قازانى جوشلاندى حىمەن اجىتماھ دە شور اولدو كىشى آرواد قارىشىدە بىر بېرىنە ئىلىپىرىدى بۇ نوحىلە تحرىك هامى اوز دۇندەرە پىمبىردىن دەندىلەر حۆظلە ئىدىب نەرىن هە طرفەن جماعت انتدى هجوم آختارىپ تاپىدلار بۇ صورتە دوتىدو تصمىم اولىاي امور سالىدلار قۇيۇيا پىك يىزدانى قۇيۇنون آغزىنا آغىز بىنابىن وئىرىدى جان كامە چاندى كافىلر دەندىلەر، گولدولر سحر، آخشام اۋەتكە، نوڭ بولبۇل آچمىشىدى شرى دوتىوش صلاھى آتىشلار ياشايىش انىلەپىردىلە خرم آرزواد آروادە ھەمم اولمۇشدو نقش اۇرتۇك دالى گۈرۈنمۇردو تازىبىن بۇشدو غېزىت درىاسى اولدۇ داغلارىندا، اوچالدى غوغاسى چولقادى ھە يىرى آللۇ دومان اوچالاندى گۈيەمداد مىتاب آشكار اولما دانىشان عذاب

اڭله بىل كى آخرىدى تىر شەباب كۆز، نىنچە كۆز ايشق آلان گۆزدەن شەھرلەر بىر بىر اولدولار وېران مەثل قوم ئەمۇد و قوم عاد ياشايىشىدان اولاردا سىر اولدو قورىدە، تولكى، شە و وزىر اولدو كى يىنلى گول بىدنلىرىن كركى ئۆغۇزا ادعام اولا مەتقىن ئۆلکەدەنسىل تۈركە سۈرۈيدى دەئىن سۈيلەرمەكتاب لاردان دەنمگە چوخ ھەل سۆزۈم واردى ئۆغۇزو ھەم نېي بىلېب ھەم امير اوخويۇن بۇ شەھنەشە ئانىيەن گۆزدەل اوصاھىلە ئەندىب توسيف اوغۇز آمما اۇزۇ پىمبىرىدى آراسىندا او ئىلەدى او تۈراراق قاۋاڙىدى قومۇ گۈرمە دە گەمراھ اوندا باخ اقتدار و تمەھىدە هامىنى دعوت انتدى توحىدە ئىلەدى شەركى وحدتە تېدىل زورپاپەنحوح اقامە انتدى دليل هامىنى سوق انتدى دينە طرف اولدۇ ايجاد عبادتە معبد تاپىدى رونق عبادتە بازار حاصل اولماقا دا خلقە استېصار

بىر قارانلىق ئىچە ئىدى بى مەتاب گۆئى توکوردو يېنە ياغىش كۆزدەن وېرىدى بىر دورگىرىش دوران تۈكۈلۈپ قالدى اۇلکە دە اجساد اۇلۇن اۇلدو قالان فقير اولدو يىنلى چاققانلى اۇلى امير اولدو بۇ ايدى سىرنوشت اصحاب الرس اوج پىمبىردىن آد آپاردىم من دەئىشىم چۈن اوغۇز پىمبىرىدى سۇزىران اولساكى بۇ سۇزۇ ھاردان ادعا اوستە مائىخىم واردى دەئىشىم آز قاباق خواند مېر رشىدىن جامع التوارىخىن هەزىودوتدا اوئا يازىپ تعرىف او يازىرىكى آتاسى كافىرىدى (قاراقورۇم) لا (اورداخ) و (كۈرداخ) پېرچىم لا الله آلا الله هامىنى دعوت انتدى توحىدە زورپاپەنحوح اقامە انتدى دليل هامىنى سوق انتدى دينە طرف اولدۇ ايجاد عبادتە معبد اىكى گول دەستلى و بىر كىن حاصل اولماقا دا خلقە استېصار

شیوه‌سی اختیاری الدهن آلان
چین، ماجنه وئرمی بن ماچنی
قیمتی کل ملک هندوستان
ینددی گون، ینددی اولدوز و اعضا
هره‌سی بیر جوره چکیردی نازین
اوغوزو اوخلادی او نازلی نگار
کی اندیب سن قارانلیغی روشن
هم عجایب، غرایب عالمده
کی منی آی کیمی سالیب محاغا
نه ده قوش سان دیم قانات گتیریب
دندی سن اونجه ده گوروم کیم سن؟
(آی قاغان) دیر آنام، آنام قاراخان
خلقی دعوت توحیده ائله‌ین
باغلایان باب طاعت صنمی
تائی ماقدا اونو ماراخلاندی
چین شهنشاهینین گۆزەل قیزیام
بوروموشدو جهانی اشرافی
صحبین نقل بزم دستانیدی
فکریمین دریاسیندا جوموشدوم
غم دیرمانی غصه دارتیردی
گۆزائوندنه سنی آتانمیردیم
بوخدو حالیمی سونزان بیر فرد

مۇ عشووسى غمزه ايله انو تالایان
بىر لاجىن كى لاجىن لارين لاجىنى
خالى نىن (ساو) ئى خطە توران
ينددى گوي، هيكل، اۈلکە و دريا
كۆلگە لنېشىدى كۆلگەسىنى او قىزىن
باخشى آختارىردى سانكى شكار
اوغوزاوندان سوروشدو سن کيم سن؟
گۈرمۇشم چوخ عجایب عالمده
بىلە بىر صحنه گلمەبب قاباغا
نه آتىن وار دىيم کى آت گتىريپ
آغزىن آجدى او نازنин سوسن
سۈيەلەدى کى من اوغوز خاقان
اللهين كۆلگەسىنە كۆلگەلن
قالدىران اۈلکەسىنە دين علمى
او قىز آغزىن آچىپ شاخالاتدى
دندى من عالىمین دان اولدو زویام
شهرتىن چولقاپىشىدى آفاقى
بحث لر مطلقاً اوغۇزدانىدى
غايانە سنه وورولموشدو
گون به گون شور باشىمدا آرتىرىدى
كىچىلر صبحە كىمی ياتانمیردیم
موسیم گۆز ياشىدى، نالە و درد

تائزىنى توتدۇ شىطانى آتىدى
قصاصى اولدو خروج اىچۈن مىزان
مصلحت ائلين زمان اىجاح
وئردىلىپىر لياتە منصب
گىشە مشغۇلىدى مناجاته
باش وورا هم آناسى (آى قاغانا)
نسخاتى نفس ائلىپىرى
 يولو آزمىشىدى فكر كروانى
دالغا، دالغا يە آرخالانمىشىدى
فکرى جوموشدو دار دونياىدە
اۇزلوگوندەن اولاندا بىگانە
شمع وصلە اولوردو پروانە
آختارىردى حقىقى اوردا
سلطنتەن الى اوزولوشدو
تا اولا فقر عروسينا محرم
معجزە ظاهر اولدو كىشىتە
چىكىيگى زەختىن عطاسىدى
حور گۆزەللىكىدە آما بىپىدە
قىرگۈن شب ده سانكى چىخدى قمر
زەرة فتنە دل هاروت
دلبر ماھرو و مشكىن مو
كىپرىيگى اوخ قاشى كمان گوبىا
كىسىم ئىل لرده (واو) واو، وطن
ملتى آرزوسينه چاتىدى
دایر اتىدى عدالتە ديوان
ونىرى چوخ چوخ بىلە لره القاب
رايچ اول عصردەن اولوبىدو لقب
متوجه اولاردى غاياباتە
بىر گىشە چىخدى اۈلکە ده دولانا
سېر آفاق و انفس ائلىپىرى
سېر اندىرىدى سلوك عرفانى
شور، باشىندا دالغالانمىشىدى
يىندى آبادە، يىندى دريادە
اۇزلوگوندەن اولاندا بىگانە
شمع وصلە اولوردو پروانە
(پورىاي ولى) دير گوبىا
(مهاویرا) ئى هند اولموشدو
ال چىكىب سانكى تاجىدەن ادھم
بوغولان حالدا بحر وحدتە
خىر اعمالى نىن جزايسىدى
بىر گۆزەل ظاهر اولدو قىشىرە
ساقچى سونبول دوداقلارى ياقوت
سېنەسى گاھوارە ليمۇ
بوخاغى نار، ياناقلارى آلما
ايىنچە بىل، نازنин سىمین تەن

تا قورولتایدا ائلیبیه شرکت
نا ندیر، آشکار اولا منظور
ماجرانی دئنی او جمعه بوتون
اوغوزا خیر ذکر ياد اولدو
اولدو بو روی داد فال نیک
فلین قربیلی نوقول المدى
اوج اوغول ظاهر اولدو خلقتدهن
(گون)، (آی)، (اولدوز) قویدو اونلارا
اوغوزا اولدو معجزاً قسمت
عین بو قصمنین تای قصه
ویردی دم ممکناتدا جلوتدهن
اوغوزون گوزلری ایشیقلاندی
انله بیل کی کوزون ایچینده دی بوز
مطلقاً تک آناسی حوادی
قاریشیب کیم دنه بالاندی بالان
آدمین نسلی صاف، صاف قالب
حرام اولماز مباح، مباح دی مدام
اصلی تشريح اندر اوکی اصلاحدی
او المایب اولموش اولسا پیغمبر
اودور علت کی ائلهدیم موزون
گاه بو يولدان سبب اولور آزیرام
بایلاق و قیشلاخیدی جایروان

اوغوز اندی بیر عدهنى دعوت
گلدى بير عده تاپدی اوردا حضور
اوغوز آچدی او دم سؤزون اوستون
مجلس اهلی هامیسى شاد اولدو
سن سه وئریدلر دئیب تبریک
اوغوز و لاجین ازدواج اللهدى
بمرور زمان بو وصلتدهن
اوغوز اولدو بو حیثدهن دلشار
منقضى اولماميش اوizon مدت
اولدو حادث دوباره بير قصه
اوج اوغول تازهدهن بو وصلتدهن
هرهسى (گئی)، (دهنیز)، (داع)، آدلاندی
آیرى جور نقل ازدواج اوغوز
آدام انسانی آناسی تنهادی
قابينا نسل انسانین يادكان
باھى سین هاپيلە قابيل آلب
انتميي تا مباھى شرع حرام
فقهه ده اصل اباھه مطرحدى
بشره آیرى جنس دهن همسر
كىفيني ازدواجيښن اوغوزون
محتصرجه ياشاييش يازيرام
آران و شرون و مغان و اوجان

گاه قليان كىمى خورولدارديم
ياندېرىپ، ياندېرىپ آلاولادى
آى كىمى گۇرسەنردىن امما سودا
گۇتوروپ باش چۈلە قاچاردىم گاه
رابطه تانرى ايله آچ مىشىديم
آپارا آيرىلىق قىشىن گله ياز
يالواراردىم خلوص نىتىلە
تۈكۈلر نا اميد اولوب يوخودان
يا اۇلۇم يا چاتام اوغوز خانه
اوزومە سانكى دەيدى بير شاپلاق
سلخ جىمىدەن اولدو، هر پرده
آز زمان چىكمەدى يېتىرىدى سەنە
يا كى رۇيادى يا خىال محال
دسته لنپىش گولو قويا طاباغا
آناسى پادشاه چىن، ماجىن
نه خىال بلکە عين روئىتىدى
باشىنا تاكى قالمايا عريان
بو وصال تا بىزە وئە بهە
دئنلى آدى بونون لاجين دير آنا
دوردو گىنتىدى گۇرەندىر تىپير
مشترى سالدى چىنىئەرداسىن
(آى قاغان) (لاچىنە) اوزوك تاخدى
دان يىرى تا سۇكىلدو گون شاخدى

تۆکدوروب بیر دیاره چوخ توپراق
الله گلمنکده سئیدوگو او امکان
نجه کی، نوح نخجوانی مکان
دئمه بو بحثیمه مکردم
بودو، شرح رشید فرهنگی
او یازیدیر بوجورکی من یازیرام
آز زمان سونرا آز اولوب آران
آزیدی چون یاشایشا امکان
اولدو بیر آز زمان مغاندا مکین
لشگر، غدته وئرب حركت
دولاتب گلدی چاندی تا (اوجانا)
هر طرفه گۆزەپ بولاغلار آخر
بورونوب اۆلکە سانکى تۈرمە شالا
داغلاریندا دومان آچىپ ساچاغىن
اوتدو، قالقان، كاشىردى يال ياماجى
سىلىدىرىم داشلارى آرى يوواسى
داشدا قاققىلداشير قلم قاشلار
بوپوروب يونجا كۇشنى چىن چىن
يېتىشىپ قىلىنجى غىن تۆكۈپ سونبول
گۆزەلردهن آخر سرین سولارى
دۇشلىيندە ياتىپ داغىن آرقال
كىشىنى بىر دايچا دادماش آرپا

تا مسطح اولا اندە اوتوراق
اونا آد سۈيەدى آذرباي جان
ائىلەميشىدى، اوغوزا اولدو آران
او اگر فندىرى بو شىكردى
يازيرام من او شرح بېرنگى
نه اۋزوم ياكى سىن سۇوهن يازيرام
آز زمان سونرا آز اولوب آران
ائىلەدى قىصد تا كۈچە اوردان
آز زمان سونرا ائىلەدى ترкиن
تا تابا بىر زىمې بىر بىر
او گۆزەل لىكىدە بىر گىنىش مکانا
خىنا كەھلىك لرى آياق ياخىر
گول گولو دىنديرىپ باخاندا هارا
چۈل لە چەن سریندى ياشىغان
گوللو گولشىنى يورتى آرخاسى
دىله يېرساق، سولو مارال بالاسى
او خويور باغدا جورىه جور قوشلار
او خويور، هە يېرىنە بىلدىرچىن
دەن يېشىپ ياغلانىبىدى قرقاول
چاغلارىپير چايدا عنبرىن سولارى
ذىروهلىدەن باخىر قوجا قارتال
يېنمەميش كۇنى شىپپور قۇپۇن يونجا

خىصىلە آت فقط باخاندا دوپور
او تلاسا(ايلىخى) ياسورى) علفين
آرخالانمىشىدى آرخاج آرخاجينا
چولغانانمىشىدى هر يېرە بركت
وار چىخاردى اونا اولا ساخلو
آتلارى، يال، ياماجدا باغانلىدى
اوغۇزۇن پايتختى اولدو اوچان
نجه اۆلکە هاواسى عنبر بىز
نجه اۆلکەكى اوردا (غازان خان)
قىراجاق قىد شىرى اصنامى
اونا تاپع اولان تاتار و موغول
راپع اتىمكىدە حكم قرآنى
يازاجاق حىدرانە فرمانلار
(ارك) باش فرقانە فالدىراجاق
اوردا (رېع) رشيد فضل الله
ركن سككىز عجايىب اولاجاق
رنگى، فيروزه رنگى كۇنى مسجد
اوردا شە اسماعيل مذهبنا
حق، سرافيل صورىنى چالاجاق
ماحصل كى اوغۇز آنا چاتاجاق
اوردا اثبات حق ايچون تاپاجاق
باكى، تبريز، قزوين، اكباتان

دەوە باخدىقىجا قالقانَا اوپۇر
قورتارانماز بىر اىلەدە بىر طرفىن
كۆلگە لنمىشىدى قىلما قوپاچىنا
گۈرددو اوردان صلاح دېليل حركت
وپىرىدى اوردا بوقۇلتنە اوردو
اوتلادى مال، داواردا ياغلاندى
اۆلکەبە قويدۇ آد (آذربايجان)
حامىلە حور تا دوغە (تېرىز)
قۇياجاقدىر بنای شام غازان
اندەجىكىدىر قبول اسلامى
اندەجىك جملەسى او دىنى قبول
آچاجاق باب بىر و احسانى
چاتاجاق خوش ياشايشا انسانلار
كۆلگەسىن اۆلکەبە بوتون سالاجاق
شام غازانى باش ايمى يېپ فلكە
چىرخ دوازە دەن خراج آلاجاق
كىنچە يېردهن گۈرە يېشىق سالاجاق
نجه بىر اۆلکە اوردا آرزمىستا
ساوالان يابلاق و مغان قىشلاق
اولاچاق نسل توركە اصل اولاچاق
اردېيل ، كىنچە ، اورمىيە اوتوراق
بەمۈرر زمان آذربايجان

اوغوز نامه تله

شاه لارین دور جونوندو ڈر داناسى طالب آندى، بوی دنيل باشينا آمما چيركيندى اولسا ذليله ايکى داغ بير چاپيشدا اىست آشا گوزو پارلاق، به بير دومانليقدا دنيلر كى يېنىيىدى قوردى او لايب قوردى سۈيلىئر الحق ائلر ايچره نفوس عنوندир اوري، خوش جا تور بىلر قوردو آدم دير قانميان قانا ايکاش يا هيل، لات، حمل اولا شركه قهرمانلىقلارا علامت اينان دندىلر، قىلىدى تبره رحمان انتىييه حىلە تا اوزون قاره غلبە تا نصىب او لا اوغوزا (اورومون) اولكىسىنه گىتمە لىدى دئمە دى گوج موجه گۈونەمە دى يوخ قىصد اندىب ساحلين (ايىيل مورنون) قلب لشگر بىلىنى، ساق سولدا دەنizه سانكى دالغا جوشلاتدى گۈردو طوفان كيمىنىدى چونكۇ هجوم

قرد حيوانلاريندى فرزانەسى قەرمانلىق تاجين قويوب باشينا قارقاتك، يوخ او زون عۇمور، كلاوا ياشابىش چوخ گۈزەلدى عزتىلە قوردون اوصافى چاتماياندى باشا آنگى گىرىلى گىچە قارانلىقدا كىم جىارتلى اولسا، بول چۈرە بى تاپسا هر كىمسەنин ايشى رونق قورد آلى بعضى درده درماندىر اوغۇزون ائل لرى سۇھەر قوردو اوغۇزون ائل لرى سۇھەر قوردو قورد اتراكە بت دنيل قارداش قورد، اوڭوز، اود، بوزو دنيل توركە قورد توركىندو پېرچىمنىدە نشان بىتىر مىب قورد يوسفى بېتان قوردون آغزى آچىخدى هموارە او لدو بو قورد رەنما اوغوزا دندى هاردان قوشۇن چىكىلمە لىدى اوغۇز او ندان شىخلىرى دىنەن تىشكەر ائلەدى چوخ (قرد) دوشدو قاباقينا قوشۇن گىلدىلر اوردوور دولار اوردا دوشمانا جىتى حملە باشلاندى مختصررور، ووروشدا سىندى (اوروم)

او لا جاقلار اوغۇز خانىن ائلەنە اوغۇزا آرتىرىدى گوج آخشام تاپدى، ايشلر بوتون سر و سامان وئە تحت قرار فرمانى چاتا تا امر حجت ائمامە طاعتنى حاصلى اولا وحدت اوغۇزون راي حىملەسى دۇندو تسلیم اولماقادان ائلە دى اکراه گىرىھ بلکە تحت كۈلگەسىنە سانكى باشلاندى دريادا طوفان ائلەدى اوردوگاه (بوزdagى) قوشۇن كۈرگى آخىرىدى سىل مشرقىن املى بى توتوقلاندى او لدو لشگر بۇيوك لرى پابوس يولا يوللاندى كاروان ظفر آت سوروردو بسان شىر ڦيان سانكى ضىنَا اوغۇز پىميرىدى يول نشان وئىمگە اوغۇزخانە آشكار او لدو قورد، فرزانە او لدو يول گۆستەرن اوغۇزخانە رەنما او لماغىن ايناندىرىدى اوغۇزا سر مطلىي آندىرىدى غىب آلى قورد و گۈنەدەرىپ اونا امام چىچە جك چىنگىنە (اوروم) ياخاسى قورد شكلينىدە دير قارا چوخناسى

آرتیریردی ووروشماغا هوسى اوغوزون لشگرى اوسانمىشدى ايکى بويۇزلىو كل هنروريدى اولا بىلەرىدى بير طرف لىك ايش چورچتەن ئىليلە حملەمەدانە دوز يولا سادە حالدا گەنتىمىيە جىك اوغۇزا حىلىيە تىكان وئردى قاراقوش عازم شكار اولدو حملە باشلاندى اوردو سونا طرف يېر شجاع جومدو اوستۇنە ناگاه اىتدى توين عمۇرۇنۇ تىنكىر يېرىن آلدى اطاعت و تعظيم گىچىدى اندازەسى نهائىندەن هامى مېھوت اىدى، اوغۇزدا مات وارىدى اىتدى ابتكار ئاظهار تاكى حمل ئىليلە اوغۇز بارى آزالىب فكر اولدو چوخ شىڭىلۇ نىقدىر سۇدى ، فضە و ذەمى (اولوغ بگ) اصل آدىنا آرتیريردى اخىيارىندا قويدو چوخ توبىراق (اورومون) تىخگاھى اولدو اونون اودا (قال آچ) لقب مدار اولدو

حملە باشلاندى شىيە ، طبل سەسى چورچىن اوردو سو دايانتىشىدى گوج گوجە آزجانا برابر ايدى اوزانىرىدى اودور چكىش بركىش (قورد) گىلدى دندى اوغۇزخانە او باجاردىچجا بىعەت اتتىمىيە جىك چورچتىن سىنگىرىن نشان وئردى بير بۇپۇك شور آشكار اولدو چورچتىنى اولدو غۇر يېر اولدو هدف اولدو غۇر يېردهن اولمادا آگاه آندىرىپ كەلسىنە بير شەمىرىر اوغۇزا اولدو لشگرى تىلىم مستفىپ اولدو چوخ غىنېمەدن حىلىيە كافى اولمىدى دەوه، آت بير نفر لشگر ابچەرە صنعت كار اىتدى آمادە بير نىچە گارى اوغۇزا حل اولۇنمادا مشكىل وئردى اول شخصە (كانقالۇق) لقىي اوکى سالىمىشىدى كۈربو ايتىل چايىنا لقىيىن تىعىن اىتدى (بگ قېچاق) اوتا تاپشىرىدى اۆلکەسىن (اورومون) بير نفرە خزىيە دار اولدو

جىريلار گۈرددو چوخ دايانتسا جىنجىم قافله لر اولماسا يولدان گىلدى چاتدى كىار بىر رودە كېچىك اوندان او تىا مشكىل ايدى اوچايىن اوندا آدى (ايتنىل) ايدى اوچايىن ايندىكى آدى وولقا اوچايىندا وارىدى بىر دوشمان آدى (چورچت) بويۇن گىره قۇيماز (اولوغ اوردو بگ) اولمادا عاقىل قورۇ چىرىچىرى، بورونە، جانلى بوراق جمع قىلىدىرىدى چوخلو تاختا طاباق باغانلادى بىر بىرىنە بورنەلىرى قوشۇن اول تاختا كۈرپۈدەن بەمۇر اىستەمرىدى اوغۇز آدام قېرىلا دىن قبول اىليلە تا اولاق ھەممەكەم فتنه دىر چونكۇ فتنييە آرخا جەهد اندەك فتنه اولمايا بىپا اولماسا جىنگىكەن بوكۇن پەھىز بېچە تك لىك گۆستەريردى مامىز اوغۇزون آمما وئىرەرىدى خلق نشان هە دندى يوخ اشىتىدى لىك جواب اعادتاً قاش قاباغى پېر تداشدى اودلاسین چالچاپ اىليلەسىن اوپاسىن يېنە دە قورد گىلدى امدادە بوروشَا لشگر اولدو آمادە قوشۇنا گۈزلىرى ايلە سان وئردى

هرجهتدهن اوغوز يئيب كامه وزىرى (تورك الخ) يا (اييرقىل آتا) ارەن و هوشياريدى دانا ايش بىلن بىر دە يېلى انسانىدى ايش لريندە گۈزۈنەمىشىدى خطا كى بۇبىك تانرى ، قادر و سبحان ائلى يېب بىل رحمت ، احسان اوغوزا بو يوخوسون(ارقىل آتا) قالدیرا شرق و غرب آرا پرچم دندى داي من قوجالمىشام بورمان گون، آى، اولدوز، گۈزى سارى گىتسىن صادر اولدو بو نوع بىر فرمان اولدو بىجد لشگر آماده ايکى قسمت اولوندو كل قوشون عازم اولدو بىرسى گون چىخانا آز زمان سونرا گون چىخان و باتان بوز اون آلتى يا اوج بوز ايل دوران مصرى شاهى، روح، فرنگى آلب توركى آدلاندربىپ جهاندا اوغوز اوزوده عالىمن تائين مىشىدىپ يازىلىپ جامع التوارىخىدە (يافى) بن اوغلو(دېب باقوى) دەن

شىركىن دىنلىرىدى مەرور ايا مە يوخودو فىكرىدە اونا هەمتا وزىرى اولمۇشىدو چوخ زمان اوغۇزدا نابغە عصردە دوغوردانىدى الهام اولدو اونا گىنجە يوخودا حى و قىوم و بارى و رحمن شرق و غربه اوغوز اولا خاقان دندى تا شرق و غربە عازم اولا طاعىتىن ئىليلە قبول امم ياخشىدىر اگلە شەۋىم فرمان گوئى، دەنیز، داغ قوزۇنى سارى گىتسىن اولا تىخىر گون باتان و چىخان تحت فرمان آلتى شە زادە درك اىدىنەمىرىدى گۈز آئىن نە بويون بىرىدە طيق كلم گون باتانا اولدو فرمانىر اوغوز خاقان سورون، حكمان اولوبىدو اوخان برچمىسى آسياپە كۈلگە سالىپ قوشۇنو شرق و غربە اولوب پېروز چونكۇ عالم اونون آلين مىشىدىپ دئميرمە ضبط اولوبىدو مىرىخىدە (قاراخان) دېر ازىل وجودە گلن

مختصرجە اينان اينان اينانمېرسان (قاراخان) اوغلودور (اوغۇز خاقان) (اوغۇزون) تارىخى قىدىمىدى قىدىم من قاباقدا (اوغۇز) و بن (قاراخان) دېب (باقوى) بىي يازمىشام آتاسى ياخشىن اوغلودور (ليجە خان) ياخشىن دېر نوھەتىجەسىنە كى اولا ابراهىملى چاغداش نوحە دېر ابراهىم اونونجو تۈرە نظرە بىي گايىر رشيدالدين اختلافىسىز دەنيل گىنە بىي نظر استنادى اولوب دو توراتە آلىي اوغلو يازىب اوغۇزخانىن آلىي اوغلو يازىب اوغۇزخانىن اوغۇزون باش وزىرى (اييرقىل آتا) اوغۇزون اوزۇ و صىبىتىنە گۇرا گونباتان گون چىخان شاهى (گونخان) باش وزىر ائىلەدى (لغ توروكى) اىستەدى اۆلکە لاب اولا آباد (اييرقىل آتا) هەمین (اولوغ توركە) مملكت گون بىي گۈزلىنى دەنخە لەنن طېرە مۇزۇن (زوپە) ماء تەھرە معجون بولبول اۇتىدۇ چىمن دە گۈلشىنە وئىرىدى يول كروانا نشان تىھو

اوغوزنامه ته ٤١

(اوتفون) اولدو نشانه بايراغينا
 (شوق) و (باشقى)، قارتال و (شونقار)
 بگ، (بويا) حكمران ، ائله (بايقو)
 آبرى (اتراك) (اولوس)، (بودون)، (اويا) دى
 تؤوهمه آدلارى دى توركادا
 بير مثليرىكى هجر، دل داغلار
 بو مثل ياس مقالى نه طوى دى
 كى بولوندو ايکى جناح اولدو
 اولدو بير قول به اصطلاح ايکى قول
 بيرينه (اوج اوخ) بو آز او بيرآز چوخ
 اونلارا تابع اولدو (اوج اوخ) لار
 (اوخ) دا اوج اوخلارا اولدو نشان
 آرم بايراقلارى (كمان) اولدو
 (آلكا بئوبوك)، (قايىق)، (بايندير)
 آرادا قايدا اولمادا معمول
 هر خان آمما مطبع خاقانىدى
 وارث اوغلۇ ايدى بگ اۇلنده اونا
 بگ ليك ارتى دى سنجىكى لكن بو
 متهد حفظ حورمتىنىدى
 بىلە تعين انىيىدى طبق يازى
 (قىيىق) و (بىوگدوز) و بيات، (ايمرور)

فوردودو، آدام تورك اويماغينا
 آبيجى قوشلايدى (اوتفون) لار
 بگ، (بويا) حكمران ، ائله (بايقو)
 اوغوزون نسلينين ائل ايدى آدى
 (بۈرۈك)، (اويماق)، (قېيلە)، (بوى)، طايغا
 (كۈچ)، (اوبا) چانتى گىتىدى يوردا غلار
 ايستىديم سۈليلم (اوبا) (بوى) دى
 ائل آراسىندا بو صلاح اولدو
 انتخاب اولدو آدلارى ساق ، سول
 بيرينه اطلاق اولوندو آد (بوزاوخ)
 حاكم اولدو اموره (بوز اوخ) لار
 اولدو بوز اوخلارين نشانى كمان
 (گون) (آى) (اولدور)، بوزاوخ نشان اولدو
 (داغ)، (دەنیز)، (گۈي)، اوج اوخلارا اولدو
 (اوخ) نشان، ساق كماندى (اوخ سول)
 اولدولار حكمانلىقا مشغول
 هرسى مستقل بير خانىدى
 گوسترهن ائل بگى دى يول ائل آرا
 بگ لر آمما سىتجىلر (بايقو)
 ائل بوتون (بايقو) طاعتنىدى
 بيرمى دۈرد ائل آدين (ابوالغازى)
 (توپىر) و (قارابۇلوك) و (سالغۇر)

قامت سروه اولدو پيرايىش
 شىڭ چارگوجوت اولدو هر گىندى
 چون ملک گىلدى كۈچدو اھرىمن
 اولدو عىشىن پىالمىسى سرشار
 ماديانىندا دالىندا اىگى دى قولون
 غىمىن آغزىندا ساققىزى چورودو
 دىندى (اييرقىل آتا) او سلطانه
 بير فلك ده بوقدر اولدوز وار
 ايشلە آسان ائلە تنظيمى
 اولماياق سون زمانه دەن نگران
 اوغوز اولادىنин كۆكى فازيلا
 فى المثل كۆز اولا اوجا قاشدان
 صبحى آسايىشىن اولار آخشام
 اولدو اجراسىدا اونون مقبول
 هر بيرىنده شە اولدو شە زادە
 اوغۇز آتى يېرەكى بولمۇشۇ
 حكمرن ائلەميشىدى نە خاقان
 كلى حالدا عوض اولوندو استقلال
 قاوزايب سالدى بايراغى كۈلگە
 بيرمى دۈرد ئىل تا مشخص اولا
 اولا تا اتحاد آتى مقرۇن
 آتى قارداش آدى قالا محفوظ
 تاپدى طبعاً طبىعت آرایش
 داشىن اوستوندە اكىن بىتى
 اولدو باش شاخچى صاحب خرمن
 بركت تاپدى چۈل، باير بازار
 جوت قوزو آلتى آيدا دوغۇدو قويون
 ماھىصل بول لوق عالمى بورودو
 چاتمامىش عمر شاه پايانه
 هامى زين بيرمى دۈرد اوغلۇز وار
 بيرمى دۈرد قىسمت ائلە اقلىمى
 اولا بير قىسمتى بىرى تاخان
 قورخورام بىز اۇلک اوپۇن بوزولا
 چىخا آواز بيرمى دۈرد باشدان
 قاتىشار بير بيرىنەنظم و نظام
 (اييرقىلىن) نقىشى شە اتىدى قبول
 بيرمى دۈرد كىشور اولدو آمادە
 اوغۇز آتى يېرەكى بولمۇشۇ
 حكمرن ائلەميشىدى نە خاقان
 بول سفر حاصل اولدو استقلال
 اولدو ايجاد بيرمى دۈرد اۇلکە
 هرسى اولدو صاحب دامغا
 تعىين اولدو ولىك دۈرد (اوتفون)
 اصلىلە آتى ايل تائىندى اوغوز

گیله، گرگانه، بندرعباسه
ساوه، قم، دامغانه، سمنانه
بنابا هر هریس کیمی شهره
ماحصل کی فلات ایرانه
شام، بولغار، افغانان، عربه
اوترواق اندی تاکی تاپدی وقار
گؤره جک واردی تورک تورانی
یافت اولادی ایچره چوخ سلی
قالا تا یادگار ایامه
یازانی ماجرادیر چوخ شرین
متبحر علومه، نیک اندیش
بزهنب تاریخین قبایله
بیر آغیر سانکی فیمه آلمی شبیش
عصر هاروندا نسخه الیدیش
تاریخی حاکی دیر اوغوز خاقان
شاه لارین اوسته اوسته صالحی دیر
قول قویوب زحمتی وثرب بهره
یازوبان ایله بیب دیر اداء حقین
بیر اوغوز نامه ائلی بیدی پدید
عصر اورنگ زیب ده عبدالرشید
تا ابوالغازی بهادر خان
اوغوزا شرح حاله قایل اولوب
اوغوزون بیرمی دورد انلین بیر بیر
دل وثرب قایل اولمادا تفسیر

مر ری، سنتنج، اراکه، سلماسه
خیوار، خالخالا، مریوانه
میانا و شبسته اهره
قاراباغ، شروانا ، خوزستانه
عراقا، مصر ، آناطولی، حلبه
بو بیویک لوکده طهرانی قاجار
قصاص سوز کیم دولانسا دونیانی
اکثریدیر اوغوز خانین نسلی
یازیلیب جور به جور اوغوزنامه
(اولو خان ییک چی) دیر بیرین
بو یازان اوغوزون یازیچیسی میش
یازیلیب اورخون الیباسی ایله
اصلی بوذر جمهیره چاتمی شبیش
آبری نسخه عرب دیلینه ایمیش
عربی، آسور و بابل و یوتان
دونیانین آن بیرینجی فاتحی دیر
هیئرودوت بالاخص چوخ شرحه
بیر اوغوز نامه درشیدالدین
عصر اورنگ زیب ده عبدالرشید
تا ابوالغازی بهادر خان
اوغوزا شرح حاله قایل اولوب
اوغوزون بیرمی دورد انلین بیر بیر
دل وثرب قایل اولمادا تفسیر

(بنچه تک)،(یازقیر) و(توگر)،(ینگیر)
آد اولوبور قبایله فاروق
آیری بیر شکله اندیبدی بیان
بویو، بویرمی دورد دندی، یازار
قاتیشب بیر بیرینه (بوز، اوچ اوخ)
(بوز اوخا) (دیش اوغوز) دنیب اویماق
ائلینه اتل آرا چو خیدی وقار
بوز اوخا متتب قالان دسته
بو بشن ائلدن سنچریلر (بايقو)
اولوبان نسل تورکدهن آگاه
اوغوزون شرح اندیبدی اولادینی
بیر چاروق یازب بیری آوشار
دئیشیک دوشمویوب اونا معنا
اصلی افسانه دهن مبرادر
کی اندنیم اونو قول عاغل
دو رویه اوزان رویه سیدیر
قائما تاریخه صحبت اوزانی
هاردا صحبت چوخ اولسا سوزاوزانی
خرزین جولقادی او اوز بو اوزرؤن
پؤهره وئرمکده اتل لری اوغوزون
فققار، اورمیه، گجه، اکباتانا
اوغوزون نسلی قاپسانیب اوجانا
باکی، قزوین، ماراغا، زنجانا
ساققیزا، اردبیله، شیروانا
ایران، نخجوان میاندابا
جلفا، سولوز مغانه، سردشته
آستارا، ساوجبلاغ، رشته

(اولا یونداق) ، (چوالدیر) و(اورگیر)
(قچاق) و(قارلوق) و(چینی)، چاروق
(افشاری) یازمایب (بهادرخان)
چونکو (محمود کاشغرنی) (افشار)
بیرمی دوردائل سوزراولوب چوخ چوخ
(اوچ اوخا) (ایچ اوغوز) اولوب اطلاق
(قایی)،(بیکلی)،(یازیر)،(ایمور)،(افشار)
(ایمور) اوچ اوخلار یندی وابسته
اول بگی لر قوراردیلار قورقو
هابله تاریخینه فضل الله
سایاراق بیرمی دورد بیون آدینی
بعضی آدلاردا آز تفاوت وار
کلمه لر شکلی آیریدا اولسا
اوغوزون تاریخی هویدادر
یازبلیب گاه گه به شکل ناغل
بو رویه اوزان رویه سیدیر
قائما تاریخه صحبت اوزانی
پؤهره وئرمکده اتل لری اوغوزون
اوغوزون نسلی قاپسانیب اوجانا
باکی، قزوین، ماراغا، زنجانا
ساققیزا، اردبیله، شیروانا
ایران، نخجوان میاندابا
جلفا، سولوز مغانه، سردشته

ابن فضلان اوچونجو قرن گندیب
آپاریب آد ایگیرمی ایکی انددهن
ابن فضلان کی آدی احمد ایدی
باپاسی راشد ابن حثاد ایدی
باشدا بیر هیأتله، همواره
اوچ یوز اوندا چاتبیدی بولغاره
چالی شب تا چاتبیدی مقصوده
شاه بولغار ایله گندیب گوروشوب
بیر سفر نامه مفید یازیب
او سفرنامه ایندی قایناقدی
او اوژونلوقدا داستان یوخدو
تورک خاقانلاریندان آتیلا
بیرمی بش ایل اوتوبدو ایل لردهن
اوغرزا اسکندره برابردی
چون چکیب دیر سیریخ اروپایه
بنله واضعینه یاسانین
چون آتیلانی ورديلر الدنه
اوتدو اوندان سونرا اوژون مدت
(مته) اولماقدا تورک لاجینی
چوخ فتوحانه اولمادا نایل
ملکتده وجوده گندی نظام
کامران اولدو ملت ناکام
بوخسولا وارلى ایله‌دی احسان
اولمادی بیر نفر گنجه یاتا آج
قالمادی بول کستله فرصن
اولکملرده گوروندو امنیت

چونکو ائتمیشدى اولکەنی آباد
اوز کتابیندا نقل اندیب مە خان
هامى آسوده لىکەن چكدى نفس
سانكى رجعت اندیبیدى اسكتندر
گون بە گون آرتیرېرىدى حورمتىنى
عالىم خلقتنىه تائينىشدى
دیوودد، وحش و طېرىدى دامى
مەد آسايىشىدى مملكتى
ظن حاصل اولوب اوغوزلوغونا
اشتباها بير عده قصه يازان
کى (مسە) دم ووراردى شوكتدهن
يوخودو تورک صاحب قدرت
تايپى قدرت بير آز (مته) اولادى
مىشرين پادشاهى تقرىباً
قارداشى(ايستمى) ده غربىدە خان
چونکو تىخىر ائتى مکانى
عومرونون شىمى ياندى دئۇندو كولە
صاحب عز و شان و جاه اولدو
اونون عصرىنده اولدو كل بلاد
دېب آن (ايستمى) ائوين آباد
ائتىدى هم ملتىنە چوبانلىق
بومسىنин اوغلو اولمادا خاقان

كۈلگەسىنە ياشاردى ملت شاد
اودو بولغارى باھادر خان
بوخلادى حال ملتى از بىس
آرتيرېرىدى فتوحاتىن بى در
آشكار ائتمە ده لىاقتىنى
گون كىمى ايشىنى يابىلەمىشدى
كۈلگە لمكىدە كۈلگەسىنە هامى
قاياالانىشىدى شرقە سلطنتى
اوندا بو شان و شهرت اولدوغونا
(مته) خانى سانىب اوغوز خاقان
بىرمى اىكى قرن اۇتوب او مەتدەن
(مته) خاندان سونرا اوژون مدت
بىش يوز اللى اىكى ميلادى
اولدو گۈك تورک سردارى(بومن)
اىزو شرق اولكەسىنە اولوب خاقان
بومسىنەن باسىدى شهرتى جەھانى
سلطت عمرى چاتمامىش بير ايله
(ايستمى) خان يېرىنە شاه اولدو
هم گىنىشلەندى اولكەسى، آباد
كۈلگەسىنە ياشاردى ملت شاد
بىر زمان قدرتىلە خاقانلىق
اوکى اولدو يېرىنە اونون مرخان

اولن اولدو قاچان قاجیب اولکه
شاھی سالدى افز اھلیھ کولگە
تاپدی تورکوستان اھلى استقلال
اولکەدەن کۈچدۇ كاروان ملال
تاكى اتشىن لر اولکەنى آزاد
ملېنەن لياقىتىن سبب
بىر يېرەملەن باشىنى يېغان
ايلىرىشىن دى معنى سېيەن اويان
(ايلىرىش قوتلوق) (ايلى بلگە خاتون)
قانىن اولادتۇرگۇن آلدى ساتىن
قوتلوغون (تونپوققۇق) وزىرىدى
هم وزىرىدى هم اميرىدى
(تونپوققۇق) دان بىلەن وزىر اولماز
وزرا ايجهرە اونا نظير اولماز
قوتلوغون ايشرلىن او سالدى رولا
اونا تاي بىر وزىر ايتانما اولا
سۆز اۋازىنى هريسى چاتدى بورا
ياز، اوسانما اوزوم اولونجا، قورا
آلتى بوز دوخسانىدى آرتىر بىر
قوتلوغون حالى تاپمادا تغىير
دار دونيادەن ائيلەدى رحلت
ماتمه باندى قىلىدەن ملت

فەرمانلىق تاجىن قويوب باشىنا
اڭل لرى توپلادى، يېغىپ باشىنا
خانىمىي (ايلى بىلگە) آرخا اولدو اونا
دىشى شىر آمما بىنۇر آرسالانا
ۋەردىلەر دال دالا بۇ آر، آرواد
(ايلىرىش) قوتلۇغا وئرىرىدى لقب
متاحمل اولوب مشقاتە
شور قالدىرىدilar سماواتە
(قوتلوق) اسلاملار آسلامى لىشگەر
اوستۇنە چىكدى دوشمانىن بى دى
قويمىدى بىر زمان قىلىنج قلاقا
تا بوتون اولکەنى چىخاردا صافا
اونا قالدىرىدى پېچم ظفرى
ھەمتىلە قىلىنجىنин كىرى
چىن لى لر چوخ دايابىدilar بلکە
اللىرىنە قالا بىلە اولكە
آمما بىلمىرىدىلەر اجل گلېجك
گۈمانا گلەمە يىن اولار گىرچىك
(قوتلوغون) ضرب و شىشت شمشىرى
قويدۇ دوشماندا سوء تائىرى
آز دۇوش چوخ مقاومت اولدو
قاچىماغا چىن قوشۇنو قول قويدۇ

ررق و فتقىنە قدرت ايشلىنى
بىر طرف ایران اپراطۇرى
واريدى شاد ياشاردى هر انسان
تخت دەن دوشدو قىبرە ياتدى
اولمادى تا اموره اولا فايق
قوز قوتا لانه اولدو ذرە قاف
اولدو هر اولکەنى خانى خاقان
اولكە دە ظاهر اولدو ويرانلىق
موخان ازلمكەدە كامە چاتمىشىدى
قردىغىن قىرىدى سويدوغۇن سويدو
جىدى حالدا حجومە قول قويدۇ
اولدو تسخىرى كىل تورکوستان
ذلت اوز وئرىدى ملت توركە
گون بە گون آرتىمادىدى بۇ نىكت
چىن هارا سلطە توركمانە هارا
(آلب ارتوغا) هاردا قالمىشىدى
اولا تسخىرى چىن و هندوستان
بوغازى ائل لرىن بىچىلىمىشىدى
گون شاخاركەن هاوا قارانلىقىدى
ھە چىكىمىشىدى باشه بوز غانىن
قسەتى تور نسلى نىن غەمدى
چولقۇيان حالدا اولكە اھلىن ياسى
(بۇمنە) متىپ اولان (قوتلوق)
قد علم انتدى مەھربان(قوتلوق)

چکدیلر آرخایار قبای عزا
آلامان الامان هارای خاقان
بیرده (قوتلوق) دوغا آنا هیهات
دریالار پوس بوتون سراب اولدو
چولقادی ساحلین الم دنیزی
باتبب اولدو زلادی سماواتین
باچیلار ساندی قالدی قارداش سیز
یوخلویان ملتی آیلتمیشدن
(ایلتریش) سن، سنه یاراشمیر اولوم
نشین اونلاری ائیله‌دی احیا
ائل دیلینه اوغوز خانین بیریسن
تحتیمه چیخدی قارداشی قاپقان
یاخشی توتدو اونوندا سو کوزه‌سی

ملتینده قلوبینن چلین
قویدو اخلاصین ائیله‌دی اظهار
آزاراق آختاران تاپاردی تای
کھکشان تک بیر اوزره پاپرجا
قوتلوغو یاد اندهن چکردى آه
داهى آرتىردى حورمتىن بو اثر
سلطنت ائیله‌دی لیاقتبه
آدى نقر اولدو قبر اونینده داشا

ووردولار هر يېرە لوای عزا
سسلەنیردى هامى کى واى خاقان
ای وئرەن تورك ملتىنچات
سن سیز آباد لر خراب اولدو
دالغالاندی اوركده غم دنیزى
قاپوسى باغلابىدی خيراتىن
ملتى قويدو ائلمە بىن باش سیز
سن اوغوز نسلىنى ديريلمىشدىن
واردى گرچە حيات يولوندا دۇنۇم
تورك ائلى عادزىردى سن عىسى
ائلمە بىب سن ھمبىشە سن دىرىيىن
ماحصل اولدو ایلتریش خاقان
قاپقانین آز دنیيلدى جور بوزه‌سی
قىرقىز، اوغفور، اطاعت ائیله‌دیلر
انتى تىسخىر آرا آسيا قلىن
قارداشى قوتلوغۇ بناي مزار
بىر بنابى كى اول زمان اونا تاي
گىندى چىخ گىبدى اوجا
اولدو اول بارگاه زيارتگاه
اولدو قاپقاننان اول اثر مائىر
بىرمى آلتى ايل كمال شوكىلە
قاپقانين عومرو گىلدى چىخدى باشا

ائل لرى توبلادى، يېغىب باشىنا
دىشى شىر آمما بىندر آرسالانا
تاڭى ائتسىن لر اولكەنى آزاد
شور فالدىرىلار سماواتە
اوستونه چىكى دوشماقىن بى در
تا بوتون اولكەنى چىخاردا صافا
ممىتىلە قىلىنجىنن كىرى
اللىرىنده قالا بىلە اولكە
گۈمانا گىلمە بىن اولار گىرچىك
قويدو دوشماندا سوە تائىرى
فاقچماغا چىن قوشۇنو قول قويدو
شاهى سالدى اۆز اھلىنە كۈلگە
اولكەدەن كۈچدو كاروان ملال
ملتىنده لىاقتبىه سىبب
ایلترىشىن دى معنى سىنه اويان
قانىن اولاد توركۇن آلدى ساتىن
هم وزىرىدى ھم اميرىدى
قوتلوغون (تونبوقق) وزىرىدى
تونبوقق دان بىلن وزىر اولماز
اوئن تاي بير وزير ايتانما اولا
ياز، اوسانما اوزوم اولونجا، قورا
قوتلوغون حالى تاپمادا تغىير
ماتمە باتدى قلىيىدەن ملت
دار دونيادەن ائیله‌دی رحلت

تا شکیللندیره ائله دولت دؤرد ائلین بگلرین اندیب دعوت ده (کارو) او شاهه اولدو وزیر برقرار اولدو ربط ملتیله ائتدیلر آز زماندا چوخ خدمت چاندی تا خوش ياشایشا ملت اوغلو(کایي نال) تا اولا شا اوغلو(کایي نال) قويدو باشينا تاج ایسته‌دی گورسنه ايشلرینده رواج چوخ مراعات انتدی ساق ، سولونو اؤلکه‌نى ایسته‌دی اولا آباد خاطریاتیدی خالى از كىنه (شوه) ایستيردى تا اولا (کافور) فاصله، داغ، سو، آمما چايلىدى كى اىدە لاب ياخينىيغا مكان ائلەيىپ حضرت رسول ظھور كى بيات ائل لريندەنيدى وجود قصه شكىلەنەن تارىخىن او يازمىشدى اۆز طرىقىنەن آللاھا قايل دەمير آهن ربا اولار او زمان او اشىتىمىشدى يار رايىپ بير نور دەمير آهن ربايمايلىدى دەمير آهن ربا اولار او زمان او اشىتىمىشدى يار رايىپ بير نور دەمير گىنېنچىك دده قورقود اوغوزون تارىخىن او يازمىشدى دۈرددۇ وزىرىن بىرىدى چوخ عاقل شاه تىخىقىه اولمادا مايىل گىتىن اوردا بىمېرى گورسون تا حقىقت لرى گىتىسىن آله او كىف حكمىتىله بىلە ايشلرین يوخلاسىن تمامى سىن دەه قورقود يولا دوشوب گىتىدى آخرالامر يشىھ ينتدى خاتم الانبىانى تا گوردو گون كىمى حقى بىر ملا گوردو

اولدو كۈچمكده دونيادان قاپقان اودا ترك انتدى تختى مىلتكى تاپدى وورماقدا دۈرور ليل و نهار نقر ائله تىديرى اولمادا فارداش هابىلە سوڭىلىسى خاتونونا آرتىريب تورك قومونا اسفي بير اوغوجدور نمونە خرووار يازىنин بير آزى بىلە اوخونوب تازىريا گۈيده شاه صاحب رائى دېتىلە قولاق سۈزۈمە وئرين گۇئىي يىنە چاتىپ گون اورتاسينا اورتاسينا قدر ايچىنەن تىچە نظاما، نظمە ايشلرین سالدىم قىلىدى آباد لىك مملكتى خدماتى ولى اولوب كامل ايلىرىش نىلى نين گونو باتدى آىرى جور دۇوزورمادا پېرگار او سبب دەن ايشىن يوخىدى كىسى انتدى (ايىال يارقوىيە) كومك اولونان حالدا پۇشك سلطانلىق نەفەسى يافشىن بىلەنيدەنيدى اۈلکە آباد قىلبىر شاد اولا قوتلوغون اوغلۇ (كول تكىن) خاقان اون بىش ايل چىكدى دۈرور سلطنتى فارداشى بىلگە خان يېرىنەدە قرار (كول تكىن) قېرى اوستونە بىر داش دىنى يۇنسۇلا تا بېرىھىكل اونا سېنىپ اونلا رقالىبىدى باش طرفى بىلگە دەن يادگار داش يازى وار اوندا تارىخىنە اشارە اولوب بىلگە خاقان تورك اولمۇش تاي دوقۇز ائل بگلرۇ اوغوز انلى نين شرقەمنتەھى دى گون دوغاناتا غربىدە گون باتان قوزىنى دە گىنجە ملتىن مملكت لرىن آلدىم گىرچە آز اولدو دۇرور سلطنتى سلطنت مدتى اولوب دۇردد ايل اوگى اولدو اون ايل باشا چاتدى (هون) لارا غالب اولدو اويفورلار اوغوزون نىلى ايدى هر ايكسى چوخ فيراندى، دۇرور وئرىدى فلک اونا مخصوص اولوندو خاقانلىق او اوغوز خاقانىن ائليندەن ايدى دوشدو بو فكرەملەت آزاد اولا

وئردى آڭ ائىلەدى اوغا بىعت
گونشە ذره اولمادا چاتدى
درک اندىرىدى دروندە حال احوال
عالىمى سانكى آېرى عالمىدى
بىر بىر درک اندىرىدى اصماپى
اوامورات كله واردايدى
آن بېرىنجى بېپۈك بىر عالمىدى
اوستادىدى ساز چالماز ايدى
أونا هركىم اوزان دىسە مقامىن
باشارار، چالغى بۇ على چالماز
اولا پرويز بارپىد هييات
عالم هر علوم خواجە نصیر
موسيقى اوستادى عبدالقادر
سۆز مسیرىنە آزجانا چايىدى
قالدى يىبدە بىر اووزون مدت
وارد اولدۇ حديث و قرائىه
اولمادا بىر فقيه ذروه مقام
خاتم الانبىادەن اولدۇ مجاز
آخرالامر چاتدى اولكەسىنە
اوغۇزۇن نسلىئە بېپۈك آتادى
دده قورقۇد كتابى مەسىنى اولدۇ يالان
دۇرۇ دوران دولاندى چوخ سلطان

اولمادا، اولدۇ شاه (بغراخان)
شعر و شاعر ، ادب ستوھن خانىدى
كى ادب بىختى اولاردى قصرىنە
بىر كتاب يازدى محتواسى پىند
اولا علم اهلى نين اليندە چىلىك
كاشغىرەكتابى يازمىشدى
يازمىشىدى دىليلە ديوانى
او كتاب شعرىنەن حسابىن گىت
اونا مصدق طبع موزون اولا
اوج سطير بىته اكتفا اتتىش
كاشغىرەن داغلارىندا اولا كەھلىك
بوبول اولماقدا باغدا چەچھەسى
سۆز و حال لاندى يورغۇنو
چون مؤلفە چوخ لىاقت وار
جورىهجور علمدە روايت وار
هيات و شىمى و الها
فلسفە، منطق و رياضيات
تورك و فارس و عرب دىلىنە اونون
او (قوتادقو بېلىك) كتابىندا
اللها معرفت و تربىيە نشان
سونرا اندىب مصطفاپاھ عرض ادب
خىلقادەنە ائىلىيپ تعرىف
سونرا تعرىف اندىبى ياز فصللىن
طى اندىبىدىر مدارج عرفان
الله شىپ تا آله گلەمطلب
تا اولونموش اولا ادا تكلىف
اندە تعرىض سانكى گۈز قىضىلىن

هجرتىن تابشىنجى قرنى عيان
او (قاراخانلۇ) اويماغىن نانىدى
بو اديب پادشاھين عصرىنە
(يوسف اولوغ) او شخص داشمىند
قويدۇ آيدىن اونون (قوتادقو بېلىك)
(بالاساغون) دا آتادان اولموشدى
كاشغىرە تورك ياكى خاقانى
آلتى من آلى يوزلە قىرخ بىش بىت
تۈرە دىب اوج قصيدة غرَا¹
هجاۋارزىنە بىرددە يوزىتىمىش
دېلىلىنىدى يازىپ (قوتادقو بېلىك)
سىللەنە اولكەلرەدە قەقەھەسى
متقارىدى بحر موزۇنۇ
جورىهجور علمدە روايت وار
هيات و شىمى و الها
فلسفە، منطق و رياضيات
تورك و فارس و عرب دىلىنە اونون
او (قوتادقو بېلىك) كتابىندا
اللها معرفت و تربىيە نشان
سونرا اندىب مصطفاپاھ عرض ادب
خىلقادەنە ائىلىيپ تعرىف
سونرا تعرىف اندىبى ياز فصللىن

آییریب اوردا بوغدادان سامانی	انلى يىب سونرا مدح بغراخانى
اونا يېزاد نه آرتيرير نه دانيب	ادبياتچى شاه اونو تانى يىب
كرسى و فرشه عارفانه باخىب	بحث آباد سبعە مطرب اولوب
امهات و موالده نسبت	شمس منظومە دەن ائديب صحبت
باشلايد دير گرك اولا تحسىن	چوخ دقىق حالدا عقل و دين بخشىن
دل ندىر بحث چوخ گرك اولونا	عقل شاه اولسا دلدى مىند اونا
ائىدە بىلمىز هریسى تعرىفین	عهدە سىندهن گلېب بوتكلى فىن
قاوزادى نسلى بير اوجا سنجوق	تۈرەمېدى اوغوزخانا سلجوق
ائىدى آلبارسلان اوستومە هجوم	متجاوز اولالى دولت روم
گؤستەرەن حالدا خصمە طمطرايغىن	آلدى هر بير متجاوزىن قاباغىن
گىوه قويدوردو قصرىن بويىنون	گىرى آلدى تصرفاتىن اونون
سرفراز اولدو عالمى اسلامىن	أوجالانماقدا پرچمى اسلامىن

Oğuzname

Musa Herisinejad
İşleyen-riza hamraz
Ebced
Tebriz-1383